

Εφαρμογές Δημοσίου Δικαίου: *Πτυχές Δημοσίου Οικονομικού Δικαίου*

Εαρινό εξάμηνο ακαδημαϊκού έτους 2019-2020

Καθηγητής Χρήστος Βλ. Γκόρτσος

1. Οι τρεις άξονες του Ελληνικού Οικονομικού Συντάγματος – θεωρία, συνταγματικές διατάξεις και νομολογία
  - 1.1 Οικονομικές ελευθερίες
  - 1.2 Δημοσιονομική πολιτική – νόμισμα και νομισματική/συναλλαγματική πολιτική («μακρο-οικονομικές» πολιτικές)
  - 1.3 Παρέμβαση του κράτους στην ιδιωτική οικονομική πρωτοβουλία (κυρίως «μικρο-οικονομικές» και διαρθρωτικές πολιτικές)
2. Η ενωσιακή οικονομική διακυβέρνηση («ONE») πριν από την τρέχουσα (2010–?) οικονομική κρίση στην Ευρωζώνη και η συσχετίσή της με το Ελληνικό δημόσιο δίκαιο
  - 2.1 Οι διατάξεις των Ευρωπαϊκών Συνθηκών (ΣΕΕ & ΣΛΕΕ) – η θεμελιώδης ασυμμετρία μεταξύ του «Ο» και του «Ν» της ONE
  - 2.2 Το παράγωγο δίκαιο
  - 2.3 **Ειδικά:** η προσαρμογή στην άσκηση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής μετά την εκδήλωση της πρόσφατης (2007-2009) διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης
3. Η τρέχουσα (2010–?) οικονομική κρίση στην Ευρωζώνη
  - 3.1 Αίτια – οικονομικά δεδομένα – θεσμικά χαρακτηριστικά και θεσμικά κενά
  - 3.2 Η αντιμετώπιση σε ενωσιακό επίπεδο
    - 3.2.1 Η προσαρμογή της ενωσιακής οικονομικής διακυβέρνησης: τροποποιήσεις του παραγώγου δικαίου – διακυβερνητικές συμφωνίες – η (μοναδική) τροποποίηση της ΣΛΕΕ – η δημιουργία της Τραπεζικής Ένωσης
    - 3.2.2 Μείζονος σημασίας αποφάσεις του ΔΕΕ (Pringle – Gauweiler – L-Bank – Weiss (εκκρεμής))
    - 3.2.3 **Ειδικά:** η συνέχιση της «μη συμβατικής» ενιαίας νομισματικής πολιτικής
  - 3.3 Οι επιπτώσεις στην Ελλάδα
    - 3.3.1 Οι χρηματοδοτικές συμβάσεις και τα συνοδευτικά «μνημόνια»: εφαρμογή – συνταγματικής τάξεως επιπτώσεις – νομολογία
    - 3.3.2 **Ειδικά:** Η επίδραση στο δημόσιο τραπεζικό δίκαιο – οι τρεις κύκλοι τραπεζικών ανακεφαλαιοποιήσεων – ο μηχανισμός “ELA”
4. Επίκαιρες εξελίξεις
  - 4.1 Οι πέντε (5) προτάσεις της Επιτροπής της 6^{ης} Δεκεμβρίου 2017 για την ενίσχυση του θεσμικού και κανονιστικού πλαισίου της ONE
  - 4.2 Τρέχουσες υποθέσεις στο ΔΕΕ
  - 4.3 Οι επιπτώσεις στην Ελληνική έννομη τάξη

Βασική βιβλιογραφία

Α. Οικονομικό Σύνταγμα

Οικονομικά δικαιώματα

- Βλαχόπουλος, Σ. (2017, επιμέλεια):** *Θεμελιώδη Δικαιώματα*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα
- Δαγτόγλου, Π.Δ. (2012):** *Συνταγματικό Δίκαιο – Ατομικά Δικαιώματα*, Τέταρτη ενημερωμένη έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη
- Παντελής, Α.Μ. (2018):** *Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου*, Εκδοτικός Οίκος Α.Α. Λιβάνη, Αθήνα
- Χρυσόγονος, Κ.Χ. και Σ.Β. Βλαχόπουλος (2017):** *Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα*, 4^η αναθεωρημένη έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

Δημοσιονομική πολιτική – χρήμα

- Γκέρτσος, Β. (2017):** Άρθρα 78-79 και 80(1) του Συντάγματος, στο συλλογικό τόμο (επιμέλεια Σπυρόπουλος, Φ., Κοντιάδης, Ξ., Ανθόπουλος, Χ. και Γ. Γεραπετρίτης (2017)): *Σύνταγμα: Κατ' άρθρο ανάλυση*, σελ. 1201-1257 και 1258-1259
- Κουλουμπίνη, Ε. (2017):** Άρθρο 80(2) του Συντάγματος, στο συλλογικό τόμο (επιμέλεια Σπυρόπουλος, Φ., Κοντιάδης, Ξ., Ανθόπουλος, Χ. και Γ. Γεραπετρίτης (2017)): *Σύνταγμα: Κατ' άρθρο ανάλυση*, σελ. 1257-1258

Παρέμβαση του κράτους στην οικονομική δραστηριότητα

- Καϊδατζής, Α. (2017):** Άρθρο 106 του Συντάγματος, στο συλλογικό τόμο (επιμέλεια Σπυρόπουλος, Φ., Κοντιάδης, Ξ., Ανθόπουλος, Χ. και Γ. Γεραπετρίτης (2017)): *Σύνταγμα: Κατ' άρθρο ανάλυση*, σελ. 1717-1736

Β. Η πρόσφατη (τρέχουσα ?) οικονομική κρίση στην ευρωζώνη και την Ελλάδα

- Γκόρτσος, Χρ.Βλ. (2020):** *Η ευρωπαϊκή Οικονομική Ένωση πριν από και μετά την πρόσφατη (τρέχουσα ?) δημοσιονομική κρίση στην ευρωζώνη: Μια συνοπτική επισκόπηση του ισχύοντος πρωτογενούς και παραγώγου ενωσιακού δικαίου και των συναφών διακυβερνητικών συνθηκών*, Πανεπιστημιακές Παραδόσεις, Απρίλιος
- Γκόρτσος, Χρ.Βλ. (2016):** Δημόσιο τραπεζικό δίκαιο: Το δίκαιο της πρόληψης και διαχείρισης τραπεζικών κρίσεων, στο συλλογικό έργο (Ρόκας, Ν., Γκόρτσος, Χρ.Βλ., Μικρούλεα, Α. και Χ.Κ. Λιβαδά) (2016)), *Στοιχεία τραπεζικού δικαίου*, Μέρος Πρώτο, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα
- Παυλόπουλος, Π. (2014):** *Το Δημόσιο Δίκαιο στον αστερισμό της οικονομικής κρίσης*, Τόμος Ι, β' έκδοση, Εκδοτικός Οίκος Α.Α. Λιβάνη, Αθήνα
- Χαρκαλάκη, Ι. (2019):** *Οι πολιτειακές επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα – Στη λειτουργία του πολιτεύματος και της δικαιοσύνης*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα
- Gortsos, Ch.V. (2018):** *Legal Aspects of the European Central Bank (ECB) – The ECB within the European System of Central Banks (ESCB) and the European System of Financial Supervision (ESFS)*, e-book, available at: <https://ssrn.com/abstract=3162024>, Chapter One, Section C (the single monetary policy in the euro area)